

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 288

van **KATHLEEN KREKELS**

datum: 26 januari 2023

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Inclusief onderwijs - Studie rond prestaties en psychosociaal welbevinden

Op 7 december 2022 verscheen een metastudie van de Campbell Collaboration over de effecten van inclusief onderwijs op academische prestaties, socio-emotionele ontwikkeling en het welzijn van kinderen met bijzondere onderwijsnoden.

De studie analyseerde 94 eerdere wetenschappelijke onderzoeken over de effecten van inclusief onderwijs op voornoemde prestaties en het psychosociaal welzijn van deze leerlingen. De eerste belangrijke bevinding was eigenlijk dat het overgrote deel van deze onderzoeken erg kwetsbaar bleek voor vooringenomenheid en daarom onbruikbaar was voor de meta-analyse. De onderzoekers bemerken dat dit een belangrijk aandachtspunt is voor kwaliteitsvol en betrouwbaar onderzoek naar dit thema. Van de 15 wel aanvaarde onderzoeken (die ook een relatief hoge mate van vooringenomenheid riskeerden) werden de conclusies geanalyseerd.

Daaruit bleek dat inclusief onderwijs geen significante prestaties noch verhoogd psychosociaal welzijn tot gevolg had voor de betrokken leerlingen. In lijn daarvan suggereren de onderzoekers dat geen enkele visie op inclusief onderwijs zaligmakend is: voor de ene leerling is een erg inclusieve leeromgeving heel voordelig, maar een andere komt dan weer het meest tot bloei in een meer traditioneel aangepaste en gesegregeerde vorm van onderwijs. Ze concluderen dat een individuele beoordeling van de leer- en ondersteuningsnoden van iedere leerling nodig is, in plaats van één onderwijsvorm op te dringen die voor elke leerling zou werken.

1. Welke zijn voor de minister de voornaamste bevindingen uit deze studie om mee te nemen in het voeren van zijn beleid rond inclusief onderwijs? Op welke manier wil hij ze erin opnemen?
2. Zal de minister de studie onder de aandacht brengen van de commissie Inclusief onderwijs?
3. Op welke manier kan het decreet Leersteun volgens de minister garantie bieden op leerwinst en een verhoogd psychosociaal welbevinden voor zo veel mogelijk leerlingen?

**Vlaams
Parlement**

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 288 van 26 januari 2023

van **KATHLEEN KRKELS**

1. Het wetenschappelijk artikel/rapport waarvan sprake werd bestudeerd.

Initieel was het de bedoeling van de studie om (1) het effect van inclusie op de leerprestaties (taal en rekenen), de sociaal-emotionele ontwikkeling en het welbevinden van kinderen met een beperking in kaart te brengen in vergelijking met leerlingen met een beperking in een gesegregeerde setting en (2) de invloed van gender, leeftijd, aard en ernst van de beperking, deeltijds of voltijdse inclusie en co-teaching te relateren aan de vastgestelde effecten.

Voor de review werden 94 studies bekeken, maar slechts 15 studies konden gebruikt worden in de data-analyse. Van de overige studies wordt gesteld dat ze eerder misleidend dan informerend kunnen zijn. De 15 studies, uit 9 verschillende landen en daterend uit 1998 tot 2012, betroffen allemaal situaties van deeltijdse (5 studies) of volledige inclusie (10 studies). Er was ook een grote heterogeniteit van leerlingen met een beperking wat het zeer moeilijk maakte om uitspraken te doen over effecten van inclusief onderwijs. Het is niet duidelijk uit het wetenschappelijk artikel/rapport in welke mate er daadwerkelijk een vergelijking kan gemaakt worden met leerlingen met een beperking in gesegregeerde settings, wat initieel toch de bedoeling was. De onderzochte situaties varieerden ook in de mate waarin personeelsleden met expertise aanwezig waren of niet of dat er co-teaching was of niet.

De onderzoekers stellen in hun rapport dat alle studies belangrijke methodologische zwakheden vertoonden, ook de 15 die in de data-analyse werden betrokken, en dat geen enkele een experimenteel onderzoeksdesign hanteerde. Bovendien stellen ze dat geen enkele van de vastgestelde effecten statistisch significant waren. Het aantal studies was ook te beperkt en de heterogeniteit van de studies was te groot om enige conclusie te trekken over de effectiviteit van inclusief onderwijs.

Het lijkt me bijgevolg riskant om toekomstig beleid louter op de bevindingen van deze review te baseren.

De studie onderstreept wel het belang van goede monitoring, kwantitatief en kwalitatief onderzoek om de leerresultaten en schoolloopbanen van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon onderwijs én in het buitengewoon onderwijs op te volgen. Dit om zoals de onderzoekers stellen na te gaan "wat werkt voor wie". Een monitoring van o.a. leerlingenbewegingen en schoolloopbaantrajecten van leerlingen is in het decreet over leersteun ingeschreven.

De belangrijkste conclusie die de onderzoekers trekken op basis van hun reviewstudie is dat het nodig is om steeds te vertrekken van een analyse van de specifieke onderwijs- en psychosociale noden van een kind, eerder dan te vertrekken van een "one-size-fits-all" benadering van plaatsing in gespecialiseerde voorzieningen of enkel inclusie voorop te stellen. Onderzoek zou de effecten van verschillende vormen van meer/minder inclusief onderwijs moeten verkennen om de kennis te verruimen over wat werkt voor wie. Het is belangrijk om per leerling te bekijken wat best werkt. Die

benadering komt overeen met de keuze van de Vlaamse Regering voor gewoon onderwijs waar het kan en buitengewoon onderwijs als het nodig is.

2. De Commissie Inclusief Onderwijs is een onafhankelijke commissie die zelf verantwoordelijk is voor het opzoeken van relevante bronnen voor haar werking.
3. Met het decreet over leersteun zetten we maximaal in op leersteun aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften door expertise te bundelen in een beperkt aantal leersteuncentra. Tegelijk maken we werk van een toekomstgericht statuut voor de leerondersteuner.

We zetten via projecten en wetenschappelijk onderzoek in op de versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen voor gewoon onderwijs, en op de versterking van de CLB's op het gebied van het verzamelen, ontwikkelen, documenteren en verspreiden van goede praktijken rond consultatieve leerlingenbegeleiding, handelingsgerichte diagnostiek en handelingsgericht adviseren. We versterken scholen voor buitengewoon onderwijs in het stellen van hoge doelen en een intensere samenwerking met het gewoon onderwijs met het oog op een mogelijke terugkeer van kinderen en jongeren naar het gewoon onderwijs.